

Column Sleutelstad

Door Jonny Tudor

4 juli 2026 – *Keti Koti*

Ik heb misschien wel een *crush* op onze burgemeester Peter Heijkoop. Oeps. Het is niet de eerste keer dat een man met autoriteit mijn aandacht heeft. En ik weet zeker dat hier *daddy issues* achter schuilen. Toen ik nog als vrouw eruit zag hadden zulke mannen ook sjans met mij. Ik weet nog dat ik in 2016 bij burgemeester Lenferink op bezoek was in zijn kantoor op het stadhuis en niet veel later sprak ik in, in de Gemeenteraad. Beide keren had ik het over zwarte piet en dat die karikatuur niet in ons stadje thuishoort. Hij keek me dan aan met van die pretoogjes en raakte mijn schouder net te lang aan. Ik had sterk de indruk dat hij van mij gecharmeerd was. Mijn charmes - aangelengd met een vleugje patriarchaal systeem- hadden geen effect – na ja misschien een kleine rimpel in een zee van verzet vanuit vooral zwarte activisten - het duurde nog jaaaaren totdat het racistische figuur uit ons straatbeeld verdween.

Burgemeester Heijkoop leerde ik in mijn eigen theater kennen anderhalf jaar geleden. Malcolm Jones - Leidse raadslid van de Partij voor de Dieren - mocht zoals alle raadsleden kennis maken met de nieuwe burgemeester en wilde hem meenemen naar een plek die voor hem belangrijk was. Malcolm komt vaak in ons gebouw veganistisch eten bij het eetcafé van de Vrijplaats en is vaak bezoeker van ons Afro-Caribische festival Ankrá - dus logischerwijs nam hij hem mee naar ons Theater De Generator, waarop ik hem als directeur een rondleiding gaf. We namen een selfie met z'n drieën waar ik een beetje ongemakkelijk op keek want ja een burgemeester is ook de eindbaas van de politie en menigeen weet *that I* – om in de woorden van rappers NWA te spreken – *strongly dislike the police*. Mijn therapeut schaarde dit sentiment onder irrationele autoriteitsproblemen, was van mening dat ons land mensen nodig heeft die de orde handhaven en noemde de politie een soort vader van het land. Waarop ik beargumenteerde dat als zij als therapeut het huiselijke geweld uit mijn jeugd een probleem vind, dat ik agenten die mensen tot bloedens toe slaan, beestachtig arresteren of aanhouden vanwege hun huidskleur slechte vaders vind en dat het spreekwoordelijke Veilig Thuis van de samenleving wel eens op bezoek mag komen...

Toen de politie de anti-zwarte-piet-activist Jerry Afriye arresteerde in Gouda in 2014 alleen maar omdat hij vreedzaam protesteerde, zijn shirt over zijn hoofd trokken en hem met geweld tegen de grond duwden en hij vrijgesproken werd, maar de betreffende agenten het nodig vonden om in hoger beroep te gaan om een punt te maken dat hij zich niet had moeten verzetten tijdens dit geweld, vereeuwigde ik mijn *dislike of the police* met een tatoeage op mijn arm. Die overigens niet te zien is op die selfie met de burgemeester.

Maar *daddy issues* zouden geen *daddy issues* zijn als je je niet juist ook aangetrokken voelt tot mannen die op je vader lijken in de hoop dat zij jou wél die liefde gaan geven, dus ja dan is de burgemeester als eindbaas van de politie wel de ultieme daddy voor mij... Maar mijn liefde was toen nog niet ontsprongen. Die voelde ik vorig jaar tijdens zijn betoog op de Herdenking Slavernijverleden bij het Wereldmuseum - die een paar maanden later uitgebreid werd tot officiële excuses voor het koloniaal en slavernijverleden van Leiden.

Hij heeft sorry gezegd. Ik raad het iedereen aan om die excuses nog eens na te lezen. Het is niet perfect maar het is een ongelooflijke 180 graden kering van de Leiden en de Nederland waarin ik als migrant ben opgegroeid – ik kan je vertellen geen leuk land voor mensen als ik.

Ik heb in het eerste asielzoekerscentrum gezeten die ooit in Nederland is geopend, waar eind jaren tachtig al hevig tegen werd geprotesteerd omdat ze bang waren dat we de dorpelingen aids zouden geven. Mijn kracht en trots als vluchtelingenkind haalde ik veelal uit Amerikaanse zwarte muziek en films die op tv kwamen zoals die van Spike Lee, die ik overigens ook tot één van mijn daddy's reken. Ik voelde verbondenheid vanuit de eigen gemarginaliseerde positie en grote solidariteit voor het omvangrijke racisme waar zwarte mensen mee te maken hebben en het eeuwenlange uitbuiten van zwarte en bruine mensen middels een groot geweld waar Nederland rijk mee is geworden.

Sorry zeggen erkent de pijn van de ander, valideert hun emoties en bewijst dat je verantwoordelijkheid neemt voor je acties.

Mijn vader heeft nooit sorry gezegd voor zijn gedrag waardoor ik geneigd ben liefde te voelen voor mensen die daarop lijken maar wél hun verantwoordelijkheid pakken. Mensen als Heijkoop die niet alleen sorry zeggen maar ook gedetailleerd uitleggen waarom Leiden en het slavernijverleden met elkaar verbonden zijn. Mensen die nadrukkelijk alle credits geven aan activisten tegen zwarte piet en plaatselijke helden als Jacintha Groen - mensen op wiens schouders wij staan.

En we weten allen dat na sorry herstel moet komen, dat hoe lang sorry zeggen ook heeft geduurd, het nog steeds een eerste stap is, dat wat wij als stad nú gaan doen voor de zwarte en bruine gemeenschap écht het verschil gaat maken. Laten we vandaag vieren dat de ketenen gebroken zijn, laten we Keti Koti vieren bij het Wereldmuseum, dankzij Jacintha Groen en de crew van Songs of Freedom.

Maar Daddy Heijkoop, morgen, morgen laat je de moneys regenen op zwarte initiatieven. Morgen zorg je dat de mensen waar jij eindbaas van bent met hun handen afblijven van de nazaten van de tot slaaf maakten, andere mensen van kleur, dak- en thuislozen en alle andere mensen die in de marges gedreven worden. Ok? XOXO.